

ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปวช. 1 ต่อการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

First Year Vocational Students' Opinions Towards Dual Vocational Training System Learning Management at Panyapiwat Technological College

กิตติธัช ออไอศูรย์^{1*}

Kittituch Orisoon^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปวช. 1 ต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการประชุมกลุ่ม ผ่านชุดสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจากนักศึกษาระดับปวช. ปี 1 จำนวน 1 ห้องเรียน ปีการศึกษา 2559 จำนวน 44 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์อย่างละเอียดและนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการรับนักศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการสอบคัดเลือกภาคทฤษฎีและสถานประกอบการสอบสัมภาษณ์ด้านวิชาชีพ เพื่อให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพต่อระบบการศึกษาแบบทวิภาคี 2) ด้านบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ควรจัดประชุมสัมมนาในเรื่องการฝึกอาชีพในสถานประกอบการเพื่อดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และควรสอนความรู้ที่จำเป็นก่อนฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมและเข้าใจระบบของสถานประกอบการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ควรร่วมกันจัดทำแผนการเรียน รวมถึงจัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติ นอกจากนี้สถานศึกษาควรสอนภาคปฏิบัติเพื่อเป็นพื้นฐานก่อนฝึกอาชีพ พร้อมทั้งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดี และนำทักษะไปต่อยอดงานอื่นได้ 4) ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ควรแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษา เช่น รายวิชาที่นักศึกษาได้เรียนในภาคการศึกษาก่อนฝึกภาคปฏิบัติ จำนวนนักศึกษาที่สถานประกอบการสามารถรับได้ 5) ด้านการติดตามและการประเมินผล สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกันประเมินผล แจ้งรายละเอียดเกณฑ์การประเมินผลแก่นักศึกษา อีกทั้งควรมีการนิเทศก์ตามเกณฑ์ขั้นต่ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษามากที่สุด

คำสำคัญ : ทวิภาคี; อาชีวศึกษา; การจัดการเรียนการสอน

¹ คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร, 10330

¹ Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน (Corresponding author) e-mail: kittituch.o@hotmail.com

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

ABSTRACT

The purpose of this research was to study opinions of first-year students towards dual vocational training system learning management at Panyapiwat Technological College. Qualitative data for this study was collected from a semi-structured focus group interview with forty-four first-year students from one class of the B.E. 2559 academic year. Purposive sampling was used to obtain a sample size of twelve students. The research results yielded opinions that were categorized into six aspects: 1) Student Acceptance - the institute should conduct theoretical examinations and establish interviews to discover professional knowledge at the workplace in order to be able to select suitable students for the dual training system. 2) Academic Staff – the institute and workplace should organize a joint seminar on occupational training in the workplace in order to operate in the same way and share the necessary knowledge of the workplace. 3) Learning Management – the institute and workplace should cooperate in developing lesson plans and instruction manuals for the dual system in vocational education. Moreover, the institute should provide both theoretical and practical classes for students prior to occupational training in order for them to gain knowledge, skills, proficiency and positive attitudes for future use. 4) Collaboration with the workplace - the institute and workplace should share with each other important information which benefits the student, such as a previous enrollment subjects and available place for training student. 5) Monitoring and evaluation - the institute and workplace should carry out co-assessment and inform students about evaluation criteria. In addition, supervision based on minimum criteria should be carried out to provide students with maximum benefit.

Keywords: Dual Training; Vocational Education; Learning Management

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ทำให้เกิดการขยายตัวของระบบการค้าเสรีและการรวมกลุ่มกันทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้มีความต้องการกำลังคนเพื่อทำงานในอุตสาหกรรมต่างๆ มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองกระแสการเปลี่ยนแปลงและตอบรับกับนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนา กำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล เน้นให้การอาชีวศึกษาสามารถผลิตคนได้ตามความต้องการของประเทศชาติทั้งใน วิชา สาขา ทักษะ และความสามารถของผู้เรียนโดยจะร่วมมือกับองค์กรที่ต้องการใช้กำลังคน ตั้งแต่ภาคการผลิต เอกชน รัฐวิสาหกิจ และชุมชน เพื่อสร้างกระบวนการความร่วมมือให้ชัดเจน ตลอดจนส่งเสริมการศึกษา

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

แบบทวิภาคี [1] เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันกับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ [2]

ผลจากโครงการวิจัยการวางแผนกำลังคนเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมและบริการของสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทยพบว่าจุดอ่อนของแรงงานอาชีวศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ยังขาดทักษะ การเขียนการจัดทำรายงาน การใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาต่างประเทศ ด้านความชำนาญงาน ยังขาดทักษะและความชำนาญในวิชาชีพเป็นอย่างมาก ด้านคุณลักษณะนิสัย คุณธรรมจริยธรรม พบว่ายังขาดระเบียบวินัย ไม่ตรงต่อเวลา ทำงานช้า ขาดความรักต่อหน่วยงานและขาดความรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาของการจัดการอาชีวศึกษายังมีข้อจำกัดในการให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ขาดเอกภาพในการทำงาน มีการระดมความร่วมมือน้อยส่งผลให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขาดเอกภาพในการทำงาน ระบบงานไม่เข้มแข็ง ตลอดจนขาดแคลนบุคลากรครู และเครื่องมือครุภัณฑ์ที่ทันสมัย ประเด็นสำคัญอยู่ที่การฝึกภาคปฏิบัติยังอยู่ในขอบเขตจำกัด เพราะการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาต้องอาศัยการฝึกภาคปฏิบัติในสภาพจริง เพื่อสร้างทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานซึ่งสถานประกอบการยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อสร้างคุณภาพมาตรฐานการอาชีวศึกษา [3]

วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ เป็นสถานศึกษาประเภทอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ก่อตั้งโดย บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) โดยจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการเรียนการสอนโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เรียนทฤษฎีควบคู่กับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการตลอดเวลาของหลักสูตรในรูปแบบการสลับเรียน (Block Course) ภายใน 1 ปีการศึกษา แบ่งเป็นเวลา 2 เทอม เทอมละ 6 เดือน ในแต่ละเทอมจะแบ่งย่อยเป็น 3 เดือน เรียนภาคทฤษฎี และอีก 3 เดือน เรียนภาคปฏิบัติ [4] ด้วยสภาพวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์เป็นสถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ครุภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี จึงตอบโจทย์ตามนโยบายการปฏิรูปการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่าสามารถตอบโจทย์ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในตลาดแรงงานและสถานประกอบการได้ต่อไป โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับ ปวช. 1 ต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปวช. ปี 1 จำนวน 1 ห้องเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 44 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 12 คน โดยเลือกจากนักศึกษาทั้งเพศหญิงและเพศชายอย่างละ 6 คน มีผลการเรียนที่แตกต่างกัน และสถานที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญจากนักศึกษาที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการศึกษามากที่สุด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปวช. 1 ต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดปลายเปิด (open-end) ผู้วิจัยใช้เครื่องอัดเสียงเป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลในการสนทนา

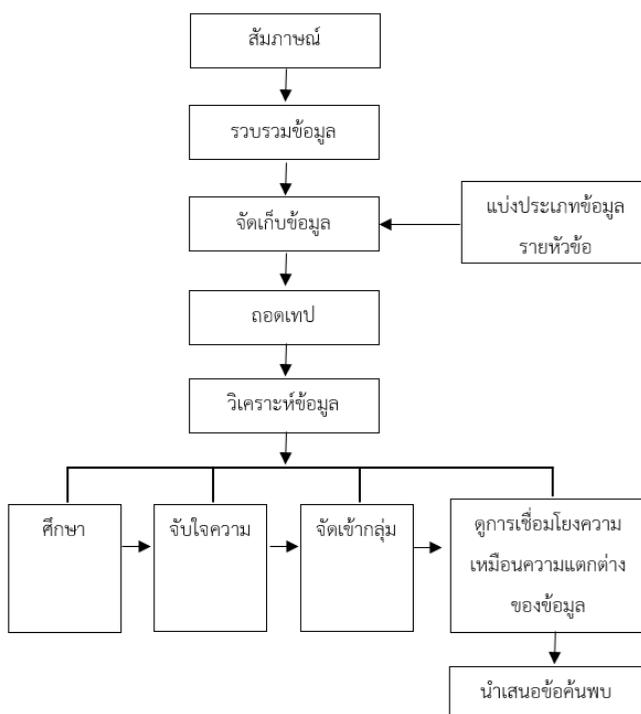
วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือศึกษา แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการจัดการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยศึกษาจากหลักการ ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ตามแนวคิดของ ธรรมบุญ ทองจันทร์ [5] แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับนักศึกษา ด้านบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้านการติดตามและการประเมินผล จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านตรวจสอบพร้อมกับปรับปรุงอีกครั้ง เพื่อนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แบบไปใช้ในการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมด้วยตนเอง โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน โดยการประชุมกลุ่ม (focus group) ผู้วิจัยได้แนะนำตัวสร้างสัมพันธ์ทางบวก เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์พร้อมให้ข้อมูลในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ พร้อมกับเปิดเผยข้อมูลเชิงลึกที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ

งานวิจัยขั้นนี้ หลังจากสัมภาษณ์เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดเก็บเป็นระบบ จากนั้นนำมาถอดเทปแบบละเอียด (Transcription of data) และได้วิเคราะห์ข้อมูลจากบทสัมภาษณ์อย่างละเอียด จับใจความหลัก แบ่งประเภทข้อมูล เชื่อมโยงความเหมือนต่างและพิจารณาข้อมูลในรูปของความเรียงตามวัตถุประสงค์การวิจัย จากแนวคิดการวิเคราะห์สามารถทำเป็นแผนผังกระบวนการได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล [6]

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ระดับ ปวช.1 ต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ด้านการรับนักศึกษา

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านการรับนักศึกษา ดังนี้

1.1 สถานศึกษาควรมีเกณฑ์รับนักศึกษาที่ชัดเจน มีการจัดสอบทฤษฎีร่วม เนื่องจากปัจจุบันมีเพียงการสอบสัมภาษณ์เพื่อดูบุคลิกภาพทั่วไป มีการสอบถามว่าเรียนไหวหรือไม่ และมีการตรวจรอยสักหากมีก็ไม่สามารถเข้าเป็นนักศึกษาได้ ซึ่งทำให้นักศึกษาที่เข้ามา มีพฤติกรรมที่แตกต่างจากรุ่นปี 2558 ที่มีการจัดสอบทฤษฎีร่วมด้วย

1.2 สถานศึกษาควรมีการสอบสัมภาษณ์ด้วยจะเป็นการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมกับการเรียนทวิภาคีมากยิ่งขึ้น หรือควรให้สถานประกอบการมาร่วมเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วย เนื่องจากการฝึกอาชีพในสถานประกอบการผู้เรียนจำเป็นต้องพูดจาฉะฉาน ท่าทางมีความมั่นใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงมีของนักศึกษา

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการศึกษาวิชาชีพเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

1.3 สถานศึกษาคควรทำการประชาสัมพันธ์อัตราโรงเรียนโดยให้รุ่นพี่มาจากสถานศึกษานั้นๆ เป็นผู้ให้รายละเอียดและข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจสมัคร เนื่องจากปัจจุบันมีผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากขึ้น แต่ยังคงขาดข้อมูลเกี่ยวกับการเรียน

2. ด้านบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการ

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดังนี้

2.1 สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมจัดประชุมสัมมนาในเรื่องการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อเข้าใจข้อมูลที่ต้องและนำมาปรับใช้กับนักศึกษาด้วยแนวทางปฏิบัติเดียวกัน ซึ่งปัจจุบันนักศึกษามีความคิดเห็นที่ว่าทั้ง 2 ฝ่าย มีการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากรที่อยู่แล้ว ซึ่งหากมีความร่วมมือที่ดีมากขึ้นหากเกิดปัญหาระหว่างฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ดีและรวดเร็วขึ้น

2.2 สถานประกอบการสอนความรู้ที่จำเป็นแก่นักศึกษาก่อนฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความพร้อมเบื้องต้น เข้าใจระบบของสถานประกอบการ เพียงพอต่อการออกไปปฏิบัติงาน

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

3.1 รายวิชาเรียนควรเกิดจากการจัดทำหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ เนื่องจากรายวิชาที่เรียนนักศึกษามีความรู้สึกว่าไม่สอดคล้องกับการไปฝึกอาชีพในสถานประกอบการและไม่ได้ประโยชน์ เช่น หมากล้อม ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร ภาษาอังกฤษ ซึ่งไม่ตอบโจทย์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

3.2 ครูผู้สอนควรสอนเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับสถานประกอบการ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้องานที่นักศึกษาต้องลงมือทำขณะฝึกภาคปฏิบัติ และเมื่อเรียนในภาคทฤษฎี ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการสอนหรือแนะนำทักษะจากสถานประกอบการไปต่อยอดงานอื่นได้หลังจบการศึกษา

3.3 สถานศึกษาคควรจะทำเอกสารประกอบการเรียนที่มีเนื้อหาความเกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เพื่อเป็นคู่มือก่อนปฏิบัติงานจริง พร้อมทั้งเสริมแรงบวกให้แก่นักศึกษาก่อนการฝึกภาคปฏิบัติในแต่ละภาคการศึกษา

4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ ดังนี้

4.1 สถานศึกษากับสถานประกอบการควรมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น เพราะปัจจุบันมีเพียงการแลกเปลี่ยนข้อมูลพื้นฐานระหว่างนักศึกษาขณะฝึกอาชีพ เช่น ข้อมูลส่วนตัวนักศึกษาดารงการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ใบประเมินการฝึกอาชีพ เป็นต้น หากทางสถานศึกษาสามารถแจ้งรายละเอียดเนื้อหาหลักสูตรที่นักศึกษาได้เรียนก่อนภาคปฏิบัติให้กับทางผู้ประเมินในสถานประกอบการทราบได้ นักศึกษามีความคิดเห็นว่าจะเป็นการเพิ่มประโยชน์ต่อการฝึกภาคปฏิบัติมากขึ้น

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการศึกษาวิชาชีพ

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

4.2 สถานประกอบการควรแจ้งข้อมูลให้กับทางสถานศึกษาและนักศึกษาทราบเกี่ยวกับจำนวนพนักงานในสถานประกอบการ เพราะปัญหาที่พบบ่อยคือนักศึกษาไม่สามารถลงฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการที่ใกล้พื้นที่พักอาศัยได้เนื่องจากสถานประกอบการมีจำนวนพนักงานที่เกินความต้องการแล้ว

4.3 สถานประกอบการควรมีระบบในการฝึกอบรมนักศึกษาขณะที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบและเข้าใจขั้นตอนในการทำงานอย่างชัดเจน เพราะปัจจุบันการปฏิบัติงานในสถานประกอบการบางสาขายังไม่เป็นระบบ ทำให้นักศึกษาเกิดความลำบากและสามารถทำงานได้อย่างยากในช่วงการฝึกภาคปฏิบัติในช่วงแรก

5. ด้านการติดตามและการประเมินผล

นักศึกษามีความคิดเห็นด้านการติดตามและการประเมินผลดังนี้

5.1 ครูนิเทศก์จากสถานศึกษาควรดำเนินการนิเทศก์นักศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาในการเรียนระบบทวิภาคี

5.2 ครูนิเทศก์ควรประเมินผลนักศึกษาตามความเป็นจริง และลงพื้นที่ติดตามตามจำนวนเกณฑ์ขั้นต่ำที่สถานประกอบการของนักศึกษาทุกคน

5.3 ครูนิเทศก์ควรชี้แจงเกณฑ์การประเมินผลของการฝึกภาคปฏิบัติให้นักศึกษาทราบ

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแนวทางการพัฒนาการจัดเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการรับนักศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีชื่อเสียงทำให้มีผู้สนใจสมัครเข้ามาเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์และเข้าใจในระบบทวิภาคีจะมาสมัคร ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [7] ที่ว่า ต้องคำนึงการเพิ่มโอกาสให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่มีความตั้งใจเรียนสายอาชีพได้เข้าเรียน และคัดเลือกคุณสมบัติตามความเหมาะสมที่สถานศึกษาและสถานประกอบการตั้งไว้ นอกจากนี้การรับสมัครตามโรงเรียนโดยให้รุ่นพี่ประชาสัมพันธ์ทำให้มีผู้สนใจเพิ่มขึ้นจากแต่ก่อนที่ไม่มีมีการประชาสัมพันธ์ตามโรงเรียน และหากมีการสอบเข้าจะทำให้ได้นักศึกษาที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการมากขึ้น

2. ด้านบุคลากรในสถานศึกษาและสถานประกอบการ พบว่า บุคลากรจากสถานศึกษาและสถานประกอบการทำงานร่วมกันตลอดเวลาส่งผลให้เกิดการแก้ไขปัญหาได้ดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพินดวงแก้ว [8] ที่ว่า การให้บุคลากรสถานศึกษาดำเนินการพร้อมกับสถานประกอบการนั้นจะทำให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดีและมีความเหมาะสมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า รายวิชาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนเชื่อมโยงกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ เป็นการจัดทำหลักสูตรที่สถานศึกษาเพียงอย่างเดียว ซึ่งเมื่อนักศึกษาเกิดคำถามขึ้น ครูผู้สอนอาจไม่สามารถให้คำตอบได้ทั้งหมด ดังนั้นสถานศึกษาและสถานประกอบการควรมีการ

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

จัดทำหลักสูตรร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลี ทักษะกรวงศ์ [9] ที่ว่า สถานศึกษาจำเป็นต้องร่วมกับสถานประกอบการในการจัดรายวิชาให้สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

4. ด้านความร่วมมือกับสถานประกอบการ พบว่า มีการร่วมมือพื้นฐาน ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในการดำเนินงานขณะฝึกอาชีพในสถานประกอบการ จุดนี้เป็นสิ่งที่นักศึกษาให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะการฝึกอาชีพในสถานประกอบการคือหัวใจหลักของการศึกษาแบบทวิภาคี [1]

5. ด้านการติดตามและการประเมินผล พบว่า ครูนิเทศก์จากสถานศึกษามีการเดินทางไปติดตามผลที่หลากหลาย หากระยะทางไกลอาจไม่ไป ซึ่งบ่อยครั้งที่ไม่ได้ไปประเมินตามเกณฑ์ขั้นต่ำ และไม่ได้ชี้แจงเกณฑ์การประเมิน จึงเป็นการนิเทศก์ไม่เป็นระบบ ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากรณีการศึกษารูปแบบระบบจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักศึกษาในการเรียนระบบทวิภาคี เนื่องจากการนิเทศก์จะทำให้ครูรับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาจริงและสามารถหาวิธีการแก้ไขปัญหาได้ทันที่

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้คือ การจัดการเรียนการสอนให้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการมากขึ้น ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ก่อนการปฏิบัติงานจริง และในแต่ละรายวิชาควรบูรณาการความรู้ด้านอาชีพเพื่อให้นักศึกษาสามารถนำไปต่อยอดในวิชาอื่นได้โดยไม่จำกัดแค่เพียงอาชีพในสถานประกอบการ อีกทั้งสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการนิเทศก์นักศึกษาในสถานประกอบการมากขึ้น ซึ่งความคิดเห็นของนักศึกษาเฉพาะ 12 คนนั้นสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคียังไม่ได้ทำเต็มรูปแบบจากข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีควรนำไปพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สืบต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] คณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). นโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสู่สากล. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [2] พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก. 26 กุมภาพันธ์ 2551.
- [3] อนันท์ งามสะอาด. (2549). การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วยหลักการมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม. (ปริญญาานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- [4] วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์. (2559). แนะนำวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 29 มกราคม 2560, จาก http://www.panyapiwat.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=129.
- [5] ธรรมบุญ ทองจันทร์. (2557). การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาธุรกิจค้าปลีก วิทยาลัยเทคนิคนนทบุรี. (ปริญญาานิพนธ์ดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยปทุมธานี).
- [6] เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2552). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในสังคมพหุวัฒนธรรม การทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และการปฏิบัติ. *วารสารคณะศึกษาศาสตร์*. 20(1). 1-16.

บทความวิจัย (Research Article)

วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร

ปีที่ 2 • ฉบับที่ 2 • กรกฎาคม – ธันวาคม 2561

-
- [7] ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์. (2559). นโยบายและแนวปฏิบัติการรับนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปี 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- [8] อรพิน ดวงแก้ว. (2544). การบริหารงานวิชาการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 8. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- [9] มาลี ทักษะกรวงศ์. (2541). ความคิดเห็นของนักเรียนช่างอุตสาหกรรมที่มีผลต่อการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพในวิทยาลัยเทคนิค. (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).